

-Escoller actividades que permitan a interacción entre a estrutura da disciplina e a estrutura cognitiva do alumnado.

-Propoñer actividades que favorezan a autonomía, a iniciativa persoal e a creatividade, incluíndo a incorporación das tecnoloxías da información e da comunicación co obxectivo de que o alumnado realice pequenos traballos de indagación e investigación, tanto no plano teórico como no plano da praxe escénica.

-Propoñer actividades que permitan integrar todos os coñecementos que se van adquirindo, tanto no marco da disciplina como desde unha perspectiva máis globalizadora e interdisciplinaria.

-Realizar de forma permanente actividades que permitan que o grupo, tanto no plano individual coma no colectivo, faga unha avaliación continua do traballo realizado, a través de postas en común, memorias, diarios e outros recursos de recollida de datos, vivencias ou experiencias.

-Realizar periodicamente mostras de traballo no marco do grupo ou do propio centro, en tanto que os espectáculos ao vivo constitúen un ámbito fundamental no exercicio profesional das artes escénicas e musicais.

CULTURA AUDIOVISUAL

Introdución.

O traballo realizado con continuidade desde mediados do século XX, por infinidade de teóricos e prácticos da comunicación audiovisual, reafirma a necesidade de promover o ensino das disciplinas que preparen a mocidade para analizar e saber producir mensaxes no século XXI. Esta formación ten que ter como prioridade promover a formación de persoas competentes, participativas, activas e selectivas. Por iso, o alumnado deberá posuír a capacidade para saber apreciar as obras audiovisuais e multimedia e ser a un tempo produtor, comunicador activo e emisor de mensaxes.

O obxectivo desta materia é poñer o alumnado en situación de analizar, relacionar e comprender os elementos que forman parte da cultura audiovisual do seu tempo e de utilizar eses elementos para expresarse. Esta adquisición de competencias para a análise dos elementos expresivos e técnicos, e a dotación de conciencia crítica, debe servir para crear unha cidadanía máis responsable e participativa, libre de complexos e de prexuízos. Trátase, polo tanto, de comprender, analizar e reformular a cultura visual da sociedade en que vivimos para comprender os seus significados e como estes afectan á maneira de vernos e de interpretar a realidade que nos rodea.

As alumnas e os alumnos que cursen cultura audiovisual xa adquiriron uns coñecementos básicos nas etapas anteriores e, polo tanto, esta materia serviralles para aprofundar en todo o aprendido, ao tempo que acceden a novos coñecementos.

As liñas directrices que ordenan os contidos da materia son: a imaxe, o seu significado e posibili-

des expresivas; o proceso da percepción humana; os medios de comunicación e a produción audiovisual. Hai que ter especial atención co carácter estético propio do bacharelato de artes e a súa implicación e relación cos máis modernos métodos de expresión artística.

O propio carácter da materia fai que os contidos procedementais adquiren unha especial relevancia, proporcionándolle ao alumnado ferramentas con que interactuar no marco da cultura audiovisual.

Necesitarase, polo tanto, relacionar os niveis de comunicación: saber ver para comprender e saber facer para expresarse coa finalidade de comunicarse, producir e crear e coñecer mellor a realidade e a un mesmo para transformala e transformarse; en definitiva, para humanizar a realidade e o propio ser humano como eixe dela.

Obxectivos.

O ensino da cultura audiovisual no bacharelato terá como finalidade o desenvolvemento das seguintes capacidades:

1. Coñecer e comprender a sintaxe visual e os seus elementos básicos, así como os seus aspectos estéticos e técnicos.

2. Asimilar a importancia fundamental dos medios de comunicación nunha sociedade democrática e a interrelación creativa que brindan as novas tecnoloxías.

3. Comprender e apreciar como o progreso actual das tecnoloxías da información e a comunicación vén dos avances técnicos e expresivos producidos ao longo da historia.

4. Recoñecer as diferenzas existentes entre a realidade e a representación que dela nos ofrecen os medios audiovisuais.

5. Valorar a función expresiva do son e da música no proceso de creación audiovisual.

6. Analizar mensaxes publicitarias e valorar o que nelas hai de información, arte, propaganda e sedución.

7. Coñecer as características técnicas e expresivas dos medios de comunicación, recoñecer os seus diferentes xéneros e amosar as súas posibilidades informativas e comunicativas.

8. Desenvolver actitudes selectivas, críticas e creativas fronte ás mensaxes que recibimos a través das distintas canles de difusión.

9. Tomar conciencia da capacidade das persoas espectadoras, na súa función de consumidoras, para exixir produtos audiovisuais de calidade e a necesidade de equilibrio entre liberdade de expresión e dereitos individuais.

Contidos.

Contidos comúns.

-Gozo das manifestacións artísticas e estéticas da sociedade.

-Análise activa do contorno e dos medios de comunicación en busca de claves para comprender a natureza das mensaxes audiovisuais e así manter a distancia necesaria para unha mirada crítica e madura.

-Desenvolvemento da capacidade analítica e sintética do alumnado.

-Emprego das tecnoloxías da información e dos recursos tecnolóxicos específicos no proceso de creación e busca de datos.

-Busca, comprensión e selección, a partir de diferentes fontes e experiencias, de información relevante relacionada con problemas de produción artística ou audiovisual, e utilización en contextos de debate e argumentación, distinguindo opinións de argumentos baseados en probas, sempre empregando a terminoloxía axeitada.

-Valoración e recoñecemento da importancia das mensaxes audiovisuais na sociedade actual e da súa contribución ao progreso e a unha mellor calidade de vida para as persoas, sempre sendo consciente do perigo que hai detrás da súa mala utilización.

Natureza e concepto da imaxe. Sintaxe visual. Imaxe e significado.

-Natureza da imaxe: icona e iconicidade.

-Transformación icónica da realidade. Evolución, funcións e clasificacións das imaxes: materialidade das imaxes. Da imaxe única á imaxe seriada. Denotación e connotación. Escala de iconicidade.

-Sintaxe visual e os seus elementos básicos: O punto. A liña. O contorno. A dirección. A textura. O ton. A cor. O movemento. A dimensión. A escala.

-Sensacións visuais e auditivas. A canle visual: o fenómeno da percepción. A canle visual e o ollo humano.

-Organización e estrutura da percepción humana. Teorías sobre a percepción e o proceso perceptivo.

-A imaxe e o coñecemento: a xerarquía dos sentidos. Coñecemento e percepción. A percepción como proceso cognitivo (sensación visual e memoria visual). O pensamento visual.

A imaxe fixa. Técnicas e linguaxes. A fotografía.

-Historia e orixes da fotografía: antecedentes tecnolóxicos da fotografía. Manifestacións pioneiras. A fotografía como forma de representar a realidade. A técnica fotográfica. A fotografía en Galicia.

-A banda deseñada ou arte secuencial, a expresividade da novena arte: nacemento e desenvolvemento da banda deseñada. Características e natureza. Recursos expresivos. A banda deseñada en Galicia.

-A narrativa propia do cómic: a viñeta, unidade significativa do cómic. A expresión literaria na banda deseñada. Elementos literarios. Articulación das viñetas, composición e técnicas narrativas.

-Produción e realización da banda deseñada: o debuxo. Técnicas de cómic.

-A imaxe dixital: a chegada da imaxe dixital, dixitalización e imaxes xeradas por computadora. Concepto analóxico e dixital.

A imaxe en movemento. Técnicas e linguaxes. O cinema de imaxe real. O cinema de animación.

-Principios xerais do cinema: orixes do cinema. A persistencia retiniana, a descomposición do movemento, fotografías de exposición rápida, os irmáns Lumière inventan o cinematógrafo. O cinema en Galicia.

-Evolución histórica do cinema e da súa narrativa: a introdución da ficción. Primeiros pasos na narrativa audiovisual. Figuras clave no desenvolvemento da linguaxe cinematográfica. O cine sonoro e a transformación do guión.

-O fenómeno cinematográfico: pasos para facer unha película. A idea e o argumento. Tratamento fílmico. Guión literario. Guión técnico.

-A linguaxe audiovisual: o espazo cinematográfico. A dimensión temporal. A montaxe e a articulación espazo-temporal.

-Natureza e evolución do cinema de animación e dos debuxos animados: tipos e animacións. Soporte da animación. Manifestacións pioneiras e evolución histórica do cinema de animación. O cinema de animación en Galicia.

-Os debuxos animados: claves expresivas. Técnicas e instrumentos de traballo.

-Outros tipos de animación, plastilina e ordenador: a animación de plastilina, formatos audiovisuais, características. A animación dixital, natureza do fotograma dixital, técnicas e programas de animación dixital.

Integración do son e da imaxe. Producción multimedia. Interactividade.

-Función expresiva do son. Características técnicas. Adecuación da música e do son ás intencións expresivas e comunicativas de quen as emite. Sistemas e equipos de captura, rexistro, tratamento e reprodución do son.

-A tecnoloxía multimedia: concepto de multimedia. Características dos sistemas multimedia. Control informático. Integración de diferentes fontes de información. Interactividade. Tipos de información que incorporan os sistemas multimedia. Xestión dos proxectos multimedia.

-Proceso de produción de documentos multimedia: realización, edición, posproducción.

-Multimedia e internet. Multimedia en Galicia.

Os medios de comunicación.

-Imaxes integradas. O cartel: orixes dos carteis (tecnolóxicos, culturais e estéticos). Desenvolvemento expresivo dos carteis. Manifestacións pioneiras e innovadoras. Vocación publicitaria dos carteis. Estética e impacto. A cultura de masas. A linguaxe

dos carteis, integración de texto e imaxe. Cartelismo en Galicia.

-A prensa: a importancia da imprenta. Historia da prensa e das publicacións de masas. Análise do medio. A linguaxe periodística. Titular e portada. Códigos deontolóxicos. A prensa en Galicia.

-A radio. Características técnicas e expresivas. Os formatos.

-A televisión. Linguaxe, características técnicas e expresivas. Xéneros televisivos. Os medios de comunicación. A televisión do futuro, televisión interactiva. A radiotelevisión en Galicia.

-Historia da radio e da televisión. A realidade creada polos medios. Linguaxe e tempo nos medios de comunicación. Tempo real e diferido. Estudo de audiencias. Medios de servizo público. Reflexión sobre o poder dos medios de comunicación e a importancia dunha visión crítica.

-Internet. Usos da rede. O futuro da rede.

A publicidade.

-Definición de publicidade. O proceso da comunicación publicitaria. Propaganda, información e sedución. Conceptos relacionados coa publicidade (público obxectivo, estudo de mercado, avantaxe diferencial, posicionamento dun produto, as necesidades da persoa consumidora). As novas formas da publicidade: emprazamento de produtos, publicidade de encuberta e subliminal.

-Publicidade de dimensión social, campañas humanitarias e mensaxes alternativas.

-Os anuncios. A idea. O guión. A realización. Análise crítica da publicidade.

Análise de imaxes e mensaxes multimedia.

-Lectura denotativa e connotativa das imaxes.

-Análise de imaxes fixas e en movemento. Valores formais, estéticos, expresivos e de significado.

-A incidencia das mensaxes segundo o medio emisor.

-Análise dos contidos das mensaxes multimedia e da internet.

Criterios de avaliación.

1. Identificar os elementos básicos da linguaxe audiovisual e utilízalos na realización de producións sinxelas.

A través deste criterio preténdese valorar o coñecemento das compoñentes esenciais que forman parte da produción de documentos audiovisuais, competencia que permitirá realizar producións sinxelas de imaxe fixa e en movemento.

2. Identificar os avances que se produciron ao longo da historia no campo das tecnoloxías da información e a comunicación e na evolución estética das mensaxes audiovisuais.

Este criterio pretende avaliar a capacidade do alumnado para identificar a evolución tecnolóxica e estética dos diferentes produtos audiovisuais a que ten acceso.

3. Establecer as diferenzas entre imaxe e realidade e as diversas formas de representación.

Con este criterio comprobarase a comprensión das semellanzas e disparidades existentes entre a vida real e a visión que dela nos ofrecen os medios audiovisuais e de comunicación.

4. Analizar os elementos espaciais e temporais, características básicas, significado e sentido na lectura de imaxes fixas e en movemento.

Este criterio pretende avaliar a comprensión por parte do alumnado das diferenzas existentes entre a lectura obxectiva e a subxectiva (denotación e connotación) dunha mesma imaxe ou produción audiovisual.

5. Analizar producións audiovisuais identificando as características dos distintos xéneros e distinguindo os estereotipos máis comúns presentes nos produtos audiovisuais.

Este criterio pretende avaliar a capacidade do alumnado de adoptar unha visión crítica e selectiva sobre os diversos contidos da oferta radiofónica, televisiva e, en menor medida, cinematográfica, diferenciando os distintos xéneros e os tópicos máis comúns presentes nos programas máis habituais. Valorarase igualmente a súa actitude cunha recepción consciente, selectiva e crítica ante as producións audiovisuais.

6. Recoñecer e xustificar as distintas funcións da publicidade, diferenciando os elementos informativos daqueles outros relacionados coa emotividade, a sedución e a fascinación.

Este criterio trata de comprobar que as alumnas e os alumnos saben distinguir os diferentes elementos e estratexias que inciden na recepción das mensaxes publicitarias. Terase en conta o uso que fan da figura da muller os diferentes medios.

7. Identificar as posibilidades das tecnoloxías da información e da comunicación, con especial atención aos medios de comunicación de libre acceso, como a rede da internet.

Preténdese valorar a asimilación que fai o alumnado da utilidade e oportunidades que ofrecen os medios audiovisuais, avaliando todos os seus aspectos positivos e, tamén, aqueles outros que poden resultar máis negativos, como a oferta de contidos ilícitos ou ilegais.

8. Desenvolver actitudes de colaboración en grupo.

Con este criterio trátase de valorar as actitudes que favorezan comportamentos sociais dentro do grupo tales como o respecto cara ás outras persoas; valorarase, así mesmo, o mantemento e limpeza de equipamentos e instalacións, a capacidade de discu-

sión e crítica e mais a asunción da necesaria xerarquía e orde no traballo que require calquera proxecto audiovisual.

9. Ser capaz de expresarse mediante o uso de mecanismos audiovisuais.

Con este criterio búscase valorar o grao de madurez que vai adquirindo o alumnado para facer uso dos medios audiovisuais na creación de mensaxes que lle permitan expresarse nun medio en continua expansión.

10. Coñecer e apreciar as producións de imaxe fixa e audiovisuais creadas no ámbito físico e cultural da Comunidade Autónoma de Galicia.

Este criterio busca descubrir o coñecemento que ten o alumnado do acervo cultural galego, tanto o clásico coma o emerxente, nos medios audiovisuais e de imaxe fixa.

Orientacións metodolóxicas.

-Promover a interacción entre o alumnado e o profesorado para crear un ambiente de cooperación e participación que favoreza a comunicación e o intercambio de ideas.

-Planificación de actividades que permitan que o alumnado poida expresarse de xeito persoal dentro dun marco ben definido, con obxectivos e criterios claros en todo momento.

-Adaptar os obxectivos e contidos da materia aos intereses e capacidades de cada alumna e alumno.

-Potenciar a mirada crítica, de xeito que as alumnas e os alumnos poidan ser conscientes dos recursos empregados nas mensaxes audiovisuais e poidan construír a súa propia opinión sen interferencias externas, como persoas maduras e responsables.

-Empregar e fomentar o uso das TIC, de xeito informativo e de xeito expresivo.

-Realizar actividades que teñan como resultado un produto final completamente terminado, de calidade e apto para ser presentado.

-Potenciar a sensibilidade artística e estética e os valores positivos propios dunha sociedade harmoniosa e equilibrada.

DEBUXO ARTÍSTICO I E II

Introdución.

O debuxo é un medio de comunicación que xorde como resposta do ser humano ao contorno con que se relaciona. Non o debemos entender como un simple paso de cara á creación da obra de arte, pois tamén é un medio que lle permite ao ser humano expresar as súas ideas, sensacións e sentimentos.

Na sociedade contemporánea a imaxe é un dos medios de expresión máis comúns e universais, que consegue ir máis aló das fronteiras establecidas pola linguaxe da fala, permitindo transmitir ideas a través da linguaxe gráfica. A súa importancia queda patente desde o momento en que consegue converter boa

parte das súas creacións en iconas que pasan a formar parte do patrimonio cultural da humanidade.

Para poder organizar do xeito máis conciso posible esta materia, o currículo de debuxo artístico estruturase en dous anos consecutivos, formulando os seus contidos en diferentes bloques baseados na dobre articulación en que tradicionalmente se estrutura a función do debuxo, o debuxo narrativo e o descritivo.

Apuntalar uns coñecementos prácticos e teóricos sobre estes dous niveis non implica a exclusión doutros (o debuxo de ilustración, o debuxo de ornamentación, o debuxo de expresión), senón que fai referencia á orientación primordial destes dous bloques, sen que por iso desatendamos os outros niveis nun plano secundario. Esta estrutura obedece á necesidade proxectiva e expresiva da materia de debuxo, pensada para dotar o alumnado dunha poderosa ferramenta de ideación e expresión, tanto a través da proxección da idea mental, como a través da observación do mundo sensible, como fonte moi probable deste mundo de ideas.

A materia do primeiro curso estruturase principalmente en bloques de coñecemento dos elementos que constitúen a forma e a súa articulación e organización no espazo, e de xeito máis superficial a interpretación e percepción da cor.

Na materia de segundo afóndase no estudo de relacións estruturais entre as formas e as súas variables espaciais e lumínicas. Explícase o sentido do debuxo desde distintas intencións comunicativas e desenvólvese o uso correcto dos seus instrumentos e materiais.

Engadimos un bloque final especificamente dedicado á representación da figura humana, tradicionalmente tema principal de atención ao longo da historia da arte, non só como referente estético de cada unha das súas etapas, senón como referencia de medida e relación entre a persoa e a súa propia produción.

A finalidade desta materia é a de fomentar o desenvolvemento da sensibilidade artística e a creatividade do alumnado, incorporando intencións expresivas á súa linguaxe plástica ademais dos recursos procedementais propios da técnica do debuxo. Así mesmo, o estudo desta materia deberá contribuír a estimular a sensibilización estética e a comprensión da obra artística, para achegarse con interese e baixo un criterio propio á historia da arte.

Obxectivos.

A ensinanza do debuxo artístico no bacharelato terá como finalidade o desenvolvemento das seguintes capacidades:

1. Coñecer e distinguir os elementos básicos que configuran a forma e empregalos correctamente na representación de obxectos e estruturas.

2. Aprehender a estrutura interna dos obxectos que se representan e interpretala graficamente.